

Πολιτισμός II

Θεματική Ενότητα 5:

Τέλος του πολέμου και μεταπολεμική περίοδος
Επικ. καθηγητές Ελένη Γεωργοπούλου και Γιάννης Πάγκαλος
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Τέλος του πολέμου και μεταπολεμική περίοδος

Θεματική Ενότητα 5

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Τέλος του πολέμου

- i. Ο εναέριος πόλεμος ή η «κόλαση» („Inferno“)
- ii. Εκδίωξη και προσφυγιά
- iii. Η μνήμη των θυμάτων ανάμεσα στο γερμανικό άμαχο πληθυσμό

2. Μεταπολεμική περίοδος

- i. Η νίκη των συμμάχων
- ii. Η Γερμανία στα ερείπια
- iii. Η διαίρεση της Γερμανίας

Σκοποί ενότητας

Στόχοι του τρίωρου σεμιναρίου είναι:

- a) Η περιγραφή της κατάστασης του άμαχου πληθυσμού στη Γερμανία κατά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου
- b) Ένα περίγραμμα της μεταπολεμικής περιόδου από το 1945 – 1949 με τους κυριότερους ιστορικούς σταθμούς και την πολιτισμική τους σημασία.

Μέρος Ι *Τέλος του πολέμου*

**ι. Ο εναέριος πόλεμος ή
η «κόλαση» („Inferno“)**

Ο εναέριος πόλεμος

- Κατά τους βομβαρδισμούς του Λονδίνου και άλλων αγγλικών πόλεων από το Σεπτέμβριο του 1940 και εξής σκοτώνονται πάνω από 32.000 πολίτες.
- Τα γεγονότα αυτά αμέσως περνούν στη συλλογική μνήμη των Βρετανών.
- Εν αντιθέσει τα ανάλογα γεγονότα στη Γερμανία μόλις τα τελευταία χρόνια αρχίζουν να γίνονται κτήμα της συλλογικής συνείδησης (εξ' αιτίας του ταμπού που υπήρχε σχετικά με την αναγνώριση των Γερμανών ως θυμάτων, λόγω της ενοχής τους για το Ολοκαύτωμα).

Η κατεστραμμένη Δρέσδη

Άποψη της Neustadt της Δρέσδης από την εν μέρει κατεστραμμένη Hofkirche.

Φωτό: dra

http://www.fr-online.de/image/view/2826082,1509348,highRes,maxh,480,maxw,480,Blick+auf+die+Dresdner+Neustadt+%2528media_157220%2529.jpg

Η κόλαση της Δρέσδης

- Σχετικά με την ιστορία και τη σημασία της για το παρόν, βλ.

<http://13februar.dresden.de/de/historie.php>

<http://www.bpb.de/geschichte/nationalsozialismus/dossier-nationalsozialismus/39584/erinnerungen-an-den-luftkrieg>

- Στη σύγχρονη λογοτεχνία ο τόπος «Δρέσδη» εμφανίζεται ως τραυματική μνήμη π.χ. στο μυθιστόρημα του Marcel Beyer *Kaltenburg*

Η κόλαση της Δρέσδης 2

- Από τη σκοπιά του πρωτοπρόσωπου αφηγητή (αναδρομή)

„Ich spreche von den Vögeln, die ich in jener Nacht im Großen Garten sah. Das heißt im Dunkeln war mir überhaupt nicht deutlich, daß es sich um Vögel handelte, was diese Gegenstände, Dinger, Klumpen noch unheimlicher machte. Ihre Natur begriff ich erst, als die Sonne längst wieder aufgegangen war

Η κόλαση της Δρέσδης 3

Der nächste Schlag, diesmal am Kopf. Ich rannte los. Ich rannte zwischen den Bäumen und Kratern ... Überall kamen diese verbrannten Brocken herunter, ... Hörte ich sie überall um mich herum auf den Boden aufschlagen, als kämen sie näher, als kreisten mich die tot aus dem Himmel fallenden Vögel ein.“

(Marcel Beyer: *Kaltenburg*. Suhrkamp, Frankfurt am Main:92f.)

Μέρος I *Τέλος του πολέμου*

ii. Εκδίωξη και προσφυγιά

Εκδίωξη

- «Με την έννοια «εκδίωξη» - και αυτό είναι σημαντικό για την επεξεργασία του φαινομένου-ορίζεται μια πολυεπίπεδη, τοπικά διαφοροποιημένη, σε πολλές φάσεις εκτυλισσόμενη διαδικασία, η οποία, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει: τις εκκενώσεις από το φθινόπωρο του 1944, τη γενικευμένη προσφυγιά την άνοιξη του 1945 με καραβάνια ή δια θαλάσσης, την εν μέρει επιστροφή στους τόπους κατοικίας, τις εκτοπίσεις πληθυσμών προς τη Σοβιετική Ένωση, τη δημιουργία στρατοπέδων φιλοξενίας και τον εκπατρισμό. ...

Εκδίωξη 2

- ... Τα μέτρα εναντίον αυτού του τμήματος του πληθυσμού προέκυπταν εν μέρει από «άτακτες» ή στοχευμένες ενέργειες άλλων εθνικών ομάδων, οι οποίες υπέφεραν από τον εθνικοσοσιαλισμό, εν μέρει από τις ωμότητες εναντίον του άμαχου πληθυσμού που συχνά διέπρατταν τα προελαύνοντα ρωσικά στρατεύματα, εν μέρει από αποφάσεις των συμμάχων που πολλές φορές νομιμοποιούσαν ήδη τετελεσμένα γεγονότα ή οδηγούσαν σε περαιτέρω εκδιώσεις».
- Πηγή:
<http://www.bpb.de/geschichte/nationalsozialismus/dossier-nationalsozialismus/39587/die-vertreibung-der-deutschen>

Η φυγή εξ' αιτίας των Ρώσων

- Από τον Οκτώβριο του 1944 υπάρχουν τεράστια караβάνια προσφύγων από τις ανατολικές περιοχές μπροστά στο φόβο από τον προελαύνοντα σοβιετικό στρατό
Από την Ανατολική Πρωσία, Σιλεσία και Πομερανία
- Φυγή από στεριάς ...
- Με κάρο ή με τα πόδια (σκληρός χειμώνας)
– Πείνα, αρρώστιες, κρυοπαγήματα

Φυγή δια θαλάσσης ...

- Φυγή από τον κόλπο του Ντάντσιχ (μετά την εισβολή των Σοβιετικών στην Ανατολική Πρωσία) = 2 έως 3 εκατομμύρια άνθρωποι (20.000 έως 25.000 έχασαν τη ζωή τους)
 - Μεγάλη καταστροφή = βύθιση του πλοίου Wilhelm Gustloff (5.000 έως 9.000 νεκροί) – κρουαζιερόπλοιο με πρόσφυγες τορπιλίζεται από σοβιετικό υποβρύχιο μετά τον απόπλου του από το λιμάνι της Βαλτικής Θάλασσας Gotenhafen
 - Στη σύγχρονη λογοτεχνία = Günter Grass: *Im Krebsgang* (Σαν τον κάβουρα), Tanja Dückers: *Himmelskörper*.

Η Φυγή σε αριθμούς

- 8 – 10 εκατομμύρια «εκτοπισμένα άτομα» (Displaced Persons, DPs) στο γερμανικό έδαφος
- Οι αριθμοί κυμαίνονται ανάμεσα στους 600.000 με 2 εκατομμύρια νεκρούς
- Αναλυτικά:
<https://www.hdg.de/lemo/kapitel/nachkriegsjahre/alltag/flucht-und-vertreibung.html>

Περαιτέρω πηγές

- Βλέπε:

<https://www.dhm.de/lemo/kapitel/der-zweite-weltkrieg/kriegsverlauf/flucht-der-deutschen-194445.html>

- Πιο αναλυτικά:

<http://www.bpb.de/geschichte/nationalsozialismus/dossier-nationalsozialismus/39587/die-vertreibung-der-deutschen?p=all>

Μέρος I *Τέλος του πολέμου*

**iii. Η μνήμη των θυμάτων ανάμεσα
στο γερμανικό άμαχο πληθυσμό**

Οι Γερμανοί ως θύματα

- Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 οι Γερμανοί εμφανίζονται και ως θύματα – η συλλογική μνήμη βρίσκεται σε διαδικασία αλλαγής
 - Ως θύματα της «κόλασης» και της προσφυγιάς

<http://www.bpb.de/geschichte/nationalsozialismus/dossier-nationalsozialismus/39633/erinnerung-an-vertreibung>

- Σχετικά αποσπάσματα από τη νουβέλα του Günter Grass *Im Krebsgang* και ανάλυση
 - Το ταμπού των Γερμανών ως θυμάτων παραβιάζεται
 - Βομβαρδισμός του πλοίου Wilhelm Gustloff με χιλιάδες θύματα (άμαχος πληθυσμός)

Μέρος II *Μεταπολεμική περίοδος*

i. Η νίκη των συμμάχων

Σύνοδος της Γιάλτας

- Σύνοδος της Γιάλτας (Φεβρουάριος 1945)
- Συνάντηση των Ιωσήφ Στάλιν, Φραγκλίνου Ρούσβελτ και Ουίνστον Τσώρτσιλ πριν από το τέλος του πολέμου
- Κεντρικό ερώτημα: Τι θα γίνει με τη Γερμανία μετά το τέλος του πολέμου;
- Καθορισμός των ζωνών κατοχής

Αναλυτικά:

<https://www.dhm.de/lemo/kapitel/der-zweite-weltkrieg/kriegsverlauf/konferenz-von-jalta.html>

Die Besatzungszonen in Deutschland

- Αμέσως μετά τον πόλεμο η Γερμανία σύμφωνα με τις αποφάσεις της Γιάλτας χωρίστηκε σε τέσσερις διαφορετικές ζώνες που αντιστοιχούσαν σε κάθε μία από τις 4 κύριες συμμαχικές χώρες.
- <http://diemauer.wikispaces.com/file/view/besatzungszonen.jpg/89549819/450x351/besatzungzonen.jpg>

Κατάληψη της Γερμανίας από τους συμμάχους

- Οι συμμαχικές νικητήριες δυνάμεις
 - Η Σοβιετική Ένωση στις ανατολικές περιοχές της Γερμανίας
 - Οι ΗΠΑ, Μεγάλη Βρετανία και Γαλλία στις δυτικές
- Η Γερμανία χωρίζεται σε τέσσερις ζώνες κατοχής και το Βερολίνο (μέσα στη σοβιετική ζώνη) σε τέσσερις τομείς
- **Ανώτατο Συμβούλιο των Συμμάχων (30 Ιουλίου 1945)**
 - Δημιουργείται από τους τέσσερις στρατηγούς
 - Εδρεύει στο Βερολίνο και λαμβάνει αποφάσεις για όλη τη Γερμανία

Η συνθήκη του Πότσταμ

- Συνάντηση των ηγετών των τριών συμμαχικών δυνάμεων ΕΣΣΔ, Μεγάλης Βρετανίας και ΗΠΑ από τις 17 Ιουλίου έως τις 2 Αυγούστου 1945 στο ανάκτορο του Πότσταμ Cecilienhof. Επισφραγίζεται με τη Συνθήκη του Πότσταμ, η οποία θέτει τις βάσεις για την οικοδόμηση ενός ειρηνικού, δημοκρατικού γερμανικού κράτους και καθορίζει την πολιτική των νικητήριων Δυνάμεων απέναντί του.

- Bundesarchiv, Bild 183-H27035 / CC-BY-SA 3.0
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/bb/Bundesarchiv_Bild_183-H27035%2C_Potsdamer_Konferenz%2C_Churchill%2C_Truman%2C_Stalin.jpg

Bundesarchiv, Bild 183-H27035
Foto: o.Äng. | Juli 1945

Η συνθήκη του Πότσταμ

- Η συνθήκη του Πότσταμ
 - Κοινή πολιτική των Συμμάχων σχετικά με τη Γερμανία
 - Τα τέσσερα „D“ ως στόχοι
 - Αποστρατικοποίηση (Demilitarisierung)
 - Εκδημοκρατισμός (Demokratisierung)
 - Αποκέντρωση (Dezentralisierung)
 - Εκκαθάριση από τους Ναζί (Denazifizierung/Entnazifizierung)

Εκκαθάριση από τους Ναζί

- Απαγόρευση του NSDAP (εθνικοσοσιαλιστικό κόμμα)
- Όλοι οι εθνικοσοσιαλιστικοί νόμοι ακυρώνονται
- «Ίχνη της καθημερινότητας» εξαλείφονται (πινακίδες δρόμων, βιβλία ...)
- Διαδικασίες εκκαθάρισης
- Διεθνές Στρατιωτικό Δικαστήριο : **Δίκες της Νυρεμβέργης**

<http://www.hdg.de/lemo/kapitel/nachkriegsjahre/entnazifizierung-und-antifaschismus/entnazifizierung.html>

Οι δίκες της Νυρεμβέργης, Φωτό 1

Στις 20 Νοεμβρίου ξεκινούν οι Δίκες της Νυρεμβέργης. Πρώτη σειρά, πρώτος από αριστερά: Hermann Göring.

© Foto Reuters

http://orf.at/static/images/site/news/20101146/nuernberger_prozess_aengeklagtenbank_body_ap.2030339.jpg

Οι δίκες της Νυρεμβέργης

- **Οι δίκες της Νυρεμβέργης**
(20 Νοεμβρίου 1945 – 1 Οκτωβρίου 1946)
- Καταδίκη εγκλημάτων πολέμου
- 24 βασικοί εγκληματίες πολέμου και 6 εγκληματικές οργανώσεις του «Τρίτου Ράιχ»
- 12 θανατικές καταδίκες
- Ακολουθούν κι άλλα δικαστήρια
- Αναλυτικά:

<http://www.hdg.de/lemo/kapitel/nachkriegsjahre/entnazifizierung-und-antifaschismus/nuernberger-prozesse.html>

Οι δίκες της Νυρεμβέργης Φωτο 2

- **Bundesarchiv,
Bild 183-V01732
/ CC-BY-SA 3.0**
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6f/Bundesarchiv_Bild_183-V01732%2C_N%C3%BCrnberger_Prozess%2C_Angeklagte.jpg

Bundesarchiv, Bild 183-V01732
Foto: o.Ang. | 1946/1948

Περαιτέρω πληροφορίες

- Βλέπε:

<http://www.hdg.de/lemo/kapitel/nachkriegsjahre>

- Και πιο αναλυτικά:

<http://www.bpb.de/geschichte/nationalsozialismus/dossier-nationalsozialismus/39600/besatzung?p=all>

Μέρος II *Μεταπολεμική περίοδος*

ii. Η Γερμανία στα ερείπια

Η ώρα μηδέν

- Το 1945 η Γερμανία ήταν ερειπωμένη υλικά και ηθικά!
 - Η ώρα μηδέν
- Βομβαρδισμένες πόλεις και χιλιάδες πρόσφυγες και εκδιωχθέντες από τις ανατολικές περιοχές
 - Αθλιότητα, φτώχεια, πείνα και έλλειψη στέγης
- Δελτίο στα τρόφιμα
- Μαύρη αγορά
 - Το πιο σταθερό νόμισμα: τα αμερικανικά τσιγάρα

Λογοτεχνία της εποχής

- Στη νουβέλα του Uwe Timm *Die Entdeckung der Currywurst* υπάρχουν περιγραφές της μεταπολεμικής εποχής. Παραθέτουμε ένα σύντομο απόσπασμα για τη μαύρη αγορά:
- „Damit konnte der Ringtausch beginnen. Sie tauschte das silberne Reiterabzeichen gegen das Holz, das Holz gegen das Chloroform, das Chloroform gegen die Fehfelle.“ (173)

Die Ehe der Maria Braun

- Απόσπασμα από την ταινία *Die Ehe der Maria Braun* (ο γάμος της Μαρίας Μπράουν) του Rainer Werner Fassbinder σχετικά με τα θέματα:
 - ερείπια
 - Μαύρη αγορά
 - «Αδελφοποίηση» („Fraternisierung“) (Συνεργασία με τον προτινός εχθρό) – στην ταινία: με τους Αμερικανούς στρατιώτες (δύναμη κατοχής)
- Αναλυτικά:

<http://www.bpb.de/gesellschaft/kultur/filmbildung/filmkanon/43605/die-ehe-der-maria-braun>

«Γυναίκες των ερειπίων» (Trümmerfrauen)

- **Bundesarchiv, Bild 183-Z1218-316 / Kolbe / CC-BY-SA 3.0**
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b1/Bundesarchiv_Bild_183-Z1218-316%2C_Tr%C3%BCmmerfrauen_bei_der_Arbeit.jpg

Bundesarchiv, Bild 183-Z1218-316
Foto: Kolbe | 1947

«Γυναίκες των ερειπίων»

- Οι πόλεις και οι δρόμοι κατακλύζονται από ερείπια, τα οποία πρέπει να απομακρυνθούν - πολλές γυναίκες αναλαμβάνουν αυτό το καθήκον
 - Λαμβάνουν ένα μικρό ημερομίσθιο
 - Και περισσότερα δελτία τροφίμων
- Οι γυναίκες έφεραν το βάρος του αγώνα για την καθημερινή επιβίωση

<http://www.hdg.de/lemo/kapitel/nachkriegsjahre/alltag/leben-in-truemmern.html>

Σχετικά

<http://www.bpb.de/geschichte/nationalsozialismus/dossier-nationalsozialismus/39602/infrastruktur-und-gesellschaft?p=all>

Der Denker

- Karl Hofer

Der Denker (ο σκεπτόμενος)

1945

- <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/02/3a/83/023a83a7c3535b0fafcc41b73367a7b4.jpg>

Πολιτισμός

- Όχι μόνο ο υλικός κόσμος ήταν ερειπωμένος, αλλά και ο πνευματικός/καλλιτεχνικός!
- Ο πολιτισμός έπρεπε να ανανεωθεί στους τομείς:
 - Τύπος και ραδιόφωνο («επανεκπαίδευση» από τους συμμάχους)
 - λογοτεχνία
 - κινηματογράφος
 - θέατρο
 - μουσική

<http://www.hdg.de/lemo/kapitel/nachkriegsjahre/neuanfange/kultur.html>

Süddeutsche Zeitung

- Γερμανική καθημερινή εφημερίδα πανεθνικής κυκλοφορίας. Εκδίδεται από τον οίκο Süddeutscher Verlag στο Μόναχο λαμβάνοντας την άδεια κυκλοφορίας το 1945 από την αμερικανική Information Control Division, καθώς θεωρείται «σημαντική για τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης».

- Πρώτη έκδοση – 1945!

- <http://www.paper-post.de/wp-content/uploads/2014/10/Bildschirmfoto-2014-10-02-um-16.57.22.png>

Der Spiegel

- Σελίδα τίτλου από την πρώτη έκδοση του ειδησεογραφικού περιοδικού "Der Spiegel" που εκδίδεται στο Αμβούργο (4 Ιανουαρίου 1947)
- http://www.dw.com/image/0,,670754_4,00.jpg

Το ναζιστικό παρελθόν στον κινηματογράφο

- Μία από τις σημαντικότερες μεταπολεμικές ταινίες, οι οποίες αντιμετωπίζουν κριτικά τον εθνικοσοσιαλισμό: «Οι δολοφόνοι είναι ανάμεσά μας».
- Αφίσα
- http://www.onb.ac.at/siteseeing/flu/wieder_frei/Images/1946_gross/194610_p.jpg

Des Teufels General (Ο αξιωματικός του διαβόλου)

- Διάσημο μεταπολεμικό θεατρικό έργο του Carl Zuckmayer.
Αφίσα.
Heinz Lahaye
(σχέδιο)
Ferdinand Walcher
(εκτύπωση)
Ulm, 1947
Λιθογραφία
83,4 x 38,5 cm
Theatermuseum
Wahn
- http://www.damerius.org/media/DIR_53489/Plakat1947.jpg

Λογοτεχνία των ερειπίων

«Οι πρώτες συγγραφικές απόπειρες της γενιάς μας μετά το 1945 χαρακτηρίστηκαν απαξιωτικά λογοτεχνία των ερειπίων. Δεν αμυνθήκαμε εναντίον αυτού του χαρακτηρισμού, διότι δικαίως μας είχε αποδοθεί: όντως, οι άνθρωποι για τους οποίους γράφαμε ζούσαν στα ερείπια, προέρχονταν από τον πόλεμο, άνδρες και γυναίκες ομοίως τραυματισμένοι, ακόμη και παιδιά. Και η όρασή τους ήταν οξυμμένη: έβλεπαν. [...]"

Απόσπασμα από το: Heinrich Böll, Bekenntnis zur Trümmerliteratur (1952)

Wolfgang Borchert

- Αφίσα για το εμβληματικό μεταπολεμικό θεατρικό "Draußen vor der Tür" του Wolfgang Borchert 1947
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/39/Borchert%2C_Uraufplakat.jpg

Ποίηση των ερειπίων (Trümmerlyrik)

- zerschlagt eure Lieder
verbrennt eure Verse
sagt nackt
was ihr müsst.

Συντρίψτε τα τραγούδια σας
κάψτε τους στίχους σας
πείτε γυμνά
αυτό που πρέπει.

Από το: Wolfdietrich Schnurre,
An die Harfner (1948)

Η Ομάδα 47

- Ιδρύθηκε το 1947 από τον Hans Werner Richter. Ομάδα συγγραφέων και κριτικών
- Ετήσιες συναντήσεις μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1960
- Αποτέλεσε φόρουμ της γενιάς που βίωσε τον εθνικοσοσιαλισμό και τον πόλεμο και ήθελε να παρέμβει κριτικά.
- Επιστροφή των εξόριστων
 - Κατηγορήθηκαν από συντηρητικούς διανοούμενους ότι απέφυγαν την άμεση βίωση της καταστροφής (διαμάχη σχετικά με την «εσωτερική μετανάστευση»-“innere Emigration“)
- Γλωσσικό πρόβλημα

Κάθαρση της γλώσσας από την φασιστική ιδεολογία

Η Ομάδα 47

- Ο Γκύντερ Γκρας σε μια συνάντηση της Ομάδας (μαζί με τον Dieter Wellerhof, 1964)

- © PICTURE-ALLIANCE/
DPA

- http://media0.faz.net/pmedia/aktuell/feuilleton/3083224318/1.377132/article_teaser_marginal/wider-die-rhetorik-der.jpg

Μέρος II *Μεταπολεμική περίοδος*

iii. Η διαίρεση της Γερμανίας

Η διαίρεση της Γερμανίας

Διαφορετική οικονομική ανάπτυξη στις διαφορετικές ζώνες κατοχής

- Διαφοροποίηση ανάμεσα στην Ανατολική Ζώνη (σοβιετική ζώνη κατοχής) και τη Δυτική ή την επονομαζόμενη Διπλή Ζώνη (ΗΠΑ και Μεγάλη Βρετανία), αργότερα Τριπλή Ζώνη (μαζί με τη Γαλλία)
- Αναδεικνύεται η σύγκρουση Ανατολής-Δύσης
 - Ανταγωνισμός πολιτικής ισχύος ανάμεσα σε ΗΠΑ και ΕΣΣΔ
 - Αντίθετη κοσμοθεώρηση ανάμεσα σε κομμουνισμό και δυτική δημοκρατία

Ostzone - Westzone

- «Ανατολική-Δυτική Ζώνη-τα σιαμαία της Γερμανίας»
- Πηγή: Süddeutsche Zeitung. Münchner Neueste Nachrichten aus Politik, Kultur, Wirtschaft und Sport. München: Süddeutscher Verlag. 24.02.1948, n° 16; 4. Jg., p.1.
- Copyright: (c) Ernst Maria LANG
- <http://www.cvce.eu/obj/caricature-de-lang-sur-l-allemande-apres-guerre-24-fevrier-1948-fr-184e997a-f892-4936-a021-0a42156554e4.html>

Die Deutschen als Ziehkinder ihrer Besatzungsmächte: »Ostzone – Westzonen: Die deutschen siamesischen Zwillinge« (Ernst Maria Lang, 1948).

Το σχέδιο Μάρσαλ

Το σχέδιο Μάρσαλ (1947)

- Ο αμερικανός υπουργός εξωτερικών George C. Marshall προτείνει ένα σχέδιο για την Ευρώπη = γενναιόδωρο πρόγραμμα οικονομικής βοήθειας (European recovery program)
- Απορρίφθηκε από τη Μόσχα
- Αναλυτικά:

<http://www.bpb.de/geschichte/nationalsozialismus/dossier-nationalsozialismus/39617/weg-in-den-kalten-krieg?p=all>

Το σχέδιο Μάρσαλ, Φωτό

- Αφίσα (ERP -"European Reconstruction Plan"), 1950.
- <http://www.hist-chron.com/welt/1948-1973-aufbruch-in-Europa-d/marshall-plan-poster-m-segelschiff-1950.jpg>

Νομισματική μεταρρύθμιση Αποκλεισμός του Βερολίνου

**Νομισματική μεταρρύθμιση (Ιούνιος 1948) =
Γερμανικό Μάρκο**

Προετοιμασία ίδρυσης ενός δυτικογερμανικού
κράτους

**Αποκλεισμός του Βερολίνου από τις 24 Ιουνίου
1948 μέχρι τις 12 Μαΐου 1949!**

- Η σοβιετική κυβέρνηση αποκλείει κάθε πρόσβαση προς το Δυτικό Βερολίνο. Τροφοδοσία του πληθυσμού μέσω αερογέφυρας.

Η αερογέφυρα του Βερολίνου

- Οι οδικές και σιδηροδρομικές προσβάσεις από τις δυτικές περιοχές προς το Δυτικό Βερολίνο αποκλείστηκαν από τις σοβιετικές δυνάμεις κατοχής κατά το Μπλόκο του Βερολίνου (24 Ιουνίου 1948-12 Μαΐου 1949). Και μετά το τέλος του αποκλεισμού οι πτήσεις τροφοδοσίας συνεχίστηκαν μέχρι τις 27 Αυγούστου 1949-επίσημο πέρας της αερογέφυρας.
- Keystone-France/Gamma-Keystone/Getty Images
- http://a.abcnews.com/images/Politics/gty_berlin_blockade_tk_130624_wmain.jpg

Η αερογέφυρα του Βερολίνου 2

- Εκφόρτωση αεροσκαφών τροφοδοσίας στο αεροδρόμιο του Βερολίνου Tempelhof, 1948
- U.S. Air Force - U.S. Navy National Museum of Naval Aviation photo No. 2000.043.012; National Museum of the U.S. Air Force photo 050426-F-1234P-008
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/ba/C-47s_at_Tempelhof_Airport_Berlin_in_1948.jpg/1024px-C-47s_at_Tempelhof_Airport_Berlin_in_1948.jpg

ΟΔΓ (BRD) και ΓΛΔ (DDR)

Διπλή ίδρυση των κρατών ΟΔΓ και ΓΛΔ

- Ίδρυση της ΟΔΓ
Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας
(23 Μαΐου 1949)
- Ίδρυση της ΓΛΔ
Γερμανική Λαοκρατική Δημοκρατία
(7 Οκτωβρίου 1949)

Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας

Το προσωρινό σύνταγμα (Grundgesetz) τίθεται στις 23 Μαΐου 1949 σε ισχύ

- Δεν υπάρχει μόνιμο σύνταγμα (Verfassung)

Για μια επισκόπηση βλ.:

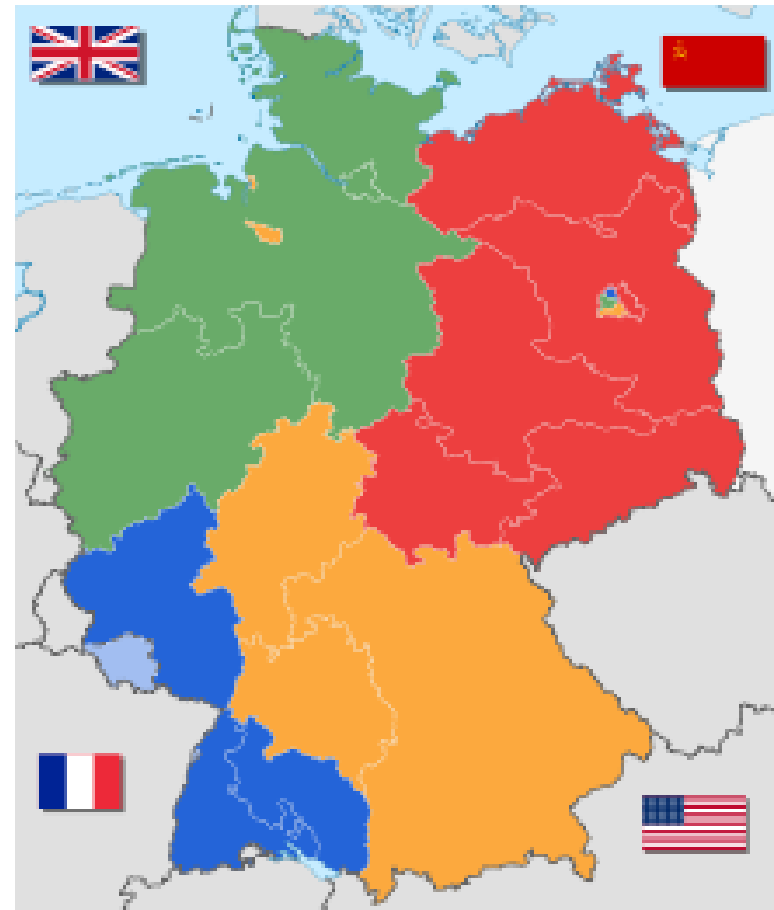
<http://www.hdg.de/lemo/kapitel/nachkriegsjahre>

Ο πολιτικός χάρτης της Γερμανίας κατά την περίοδο κατάληψης από τους συμμάχους

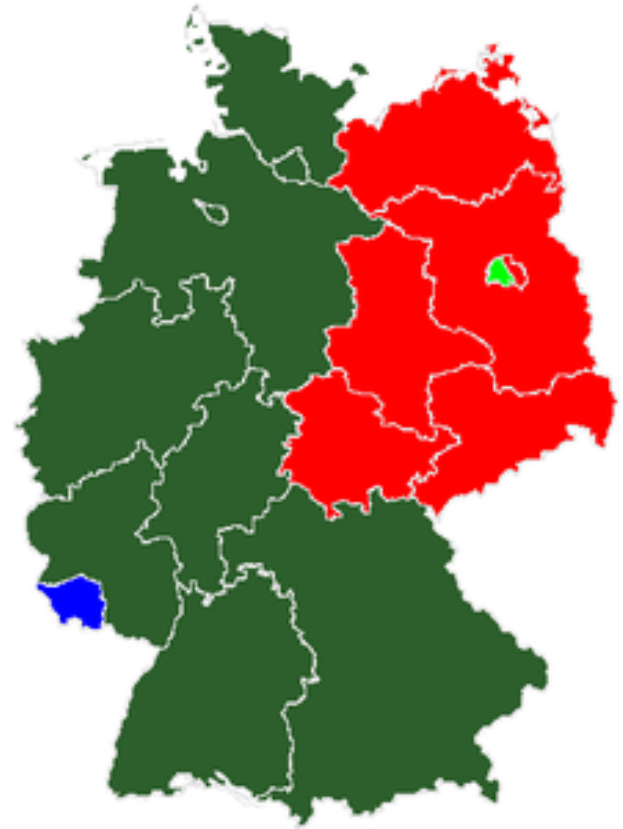
Οι ζώνες κατοχής στη Γερμανία κατά την περίοδο 8 Ιουνίου 1947 έως 22 Απριλίου 1949.

- [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a8/Deutschland_Besatzungszonen_8_Jun_1947 - 22 Apr 1949.svg/506px-Deutschland Besatzungszonen 8 Jun 1947 - 22 Apr 1949.svg.png](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a8/Deutschland_Besatzungszonen_8_Jun_1947_-_22_Apr_1949.svg/506px-Deutschland_Besatzungszonen_8_Jun_1947_-_22_Apr_1949.svg.png)

Ο πολιτικός χάρτης της Γερμανίας μετά την ίδρυση των δύο κρατών.

[https://de.wikipedia.org/wiki/
Adenauer-
%C3%84ra#/media/File:FR
G_1949_-_1990.png](https://de.wikipedia.org/wiki/Adenauer-%C3%84ra#/media/File:FRG_1949_-_1990.png)

Βιβλιογραφία- Links

- <http://www.bpb.de/geschichte/nationalsozialismus/dossier-nationalsozialismus/39595/deutschland-nach-1945>
- <http://www.bpb.de/geschichte/nationalsozialismus/dossier-nationalsozialismus/39575/krieg-flucht-und-vertreibung>
- <http://www.bpb.de/geschichte/nationalsozialismus/dossier-nationalsozialismus/39612/deutsche-teilung-im-kalten-krieg>
- <https://www.dhm.de/lemo>

Βιβλιογραφία

- Beyer, Marcel: Kaltenburg. Frankfurt am Main, Suhrkamp: 2008
- Glaser, Hermann: Deutsche Kultur. 1945-2000. Propyläen, München: 2000
- Glaser, Hermann: Kleine Kulturgeschichte Deutschlands im 20. Jahrhundert. Beck, München:2002
- Grass, Günter: Im Krebsgang. Göttingen, Steidl:2002
- Müller, Helmut: Deutsche Geschichte in Schlaglichtern, Mannheim 1990

Βιβλιογραφία 2

- Ottomeyer, Hans und Czech, Hans-Jörg (Hrsg.): Deutsche Geschichte in Bildern und Zeugnissen. Deutsches Historisches Museum, Edition Minerva, Berlin: 2007
- Parry, Christoph: Menschen, Werke, Epoche, Ismaning 1997
- Schulze, Hagen: Kleine Deutsche Geschichte, München 1996
- Studt, Christoph (Hrsg.): Die Deutschen im 20. Jahrhundert, München, 1999

Βιβλιογραφία 3

- Timm, Uwe: Die Entdeckung der Currywurst. München, dtv:2002
- Wagenbach, Klaus und Stephan, Winfried et al. (Zusammengestellt von): Vaterland, Muttersprache. Deutsche Schriftsteller und ihr Staat seit 1945. Wagenbach, Berlin:1995
- Wege der Deutschen, ein begleitendes Sachbuch zur Ausstellung des Deutschen Historischen Museums, Berlin, Reinbek bei Hamburg, 1999

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Prof. Dr. Eleni Georgoroulou. Prof. Dr. Ioannis Pagkalos. «Πολιτισμός II. Τέλος του πολέμου και μεταπολεμική περίοδος». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS476/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

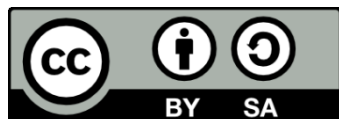
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: <Anastasios Kotzakotzidis>
Θεσσαλονίκη, <4/9/2015>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

